

Latvijas Kultūras akadēmija
Teātra un audiovizuālās mākslas katedra

ĪSFILMA „SKRŪVGRIEZIS”

Maģistra darbs

Autors:

Akadēmiskās maģistra studiju programmas “Mākslas”

Filmu režijas

2. kursa students Jurijs Skorobogatovs

(ID Nr. 20123209)

Darba vadītājs:

Profesors Pēteris Krilovs

Rīga

2015

SATURS

SATURS.....	2
IEVADS.....	3
• Mērķi.....	3
• Uzdevumi.....	3
• Tēmas izvēles pamatojums.....	4
1. KINO ŽANRI.....	6
2. FILMAS „SKRŪVGRIEZIS” ŽANRISKĀ PIEDERĪBA.....	17
2.1. Film noir?.....	18
2.2. Trilleris?.....	19
2.3. „Skrūvgriezis” un Melnās komēdijas žanrs.....	20
2.4. Mūzika.....	21
3. FILMAS „SKRŪVGRIEZIS” IZSTRĀDES METODES.....	23
NOBEIGUMS.....	28
ANOTĀCIJA LV.....	29
ANOTĀCIJA ENG.....	30
KOPSAVILKUMS.....	31
AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS.....	34
PIELIKUMS	
Scenārijs īsfilmai „Skrūvgriezis”	

IEVADS

Iespējams tas skan diezgan utopiski, bet man ir sapnis, ka Latvijā, kādreiz būs kaut kas līdzīgs kino industrijai. Teorētiski tas ir iespējams. Kino ražošanas izmaksas kļūst arvien demokrātiskākas, un, lai šo sapni īstenotu, nepieciešams noteiktā laika posmā saražot noteiktu filmu daudzumu, nodrošinot žanru dažādību. Pēdējo gadu nacionālā kino centra atbalstīto projektu dažādība norāda uz to, ka viņi doma līdzīgi.

Kad es 7 gadus atpakaļ ieradus uz iestāšanās pārrunām Latvijas Kultūras akadēmijā man pajautāja kāds režisors man patīk. Es nedaudz naivi bet godīgi atbildēju: „Gajs Ričijs”. Pēc manas atbildes sekoja vēl viens jautājums: „Labi, bet no cita veida režisoriem?”. Pieļauju, ka tādu vārdu pieminēšana, kā Tarkovkis, Bergmanis vai, iespējams, fon Trīrs, palielinātu manu reitingu, bet es pateicu, ka vēl man patīk Tarantino. Mācību laikā es iepazīnos ar izcilāko pasaules režisoru daiļradi. Friča Langa, Mornoja, Akiras Kurasavas darbiem. Noskatījos Vernera Hercoga, Herca Franka un Jura Podnieka dokumentālas filmas. Redzēju Andreja Tarkovska filmas, ieskaitot viņa studiju darbus. Cepuri nost, viņš ir ģēnijs! Akadēmijā pavadītie gadi nenoliedzami mainīja manu pasaules un mākslas uztveri. Tomēr filmas, kuras vēlos noskatīties vēl un vēl, joprojām pieder Gajam Ričijam, Balobanovam un Tarantīno. Tagad viņiem pievienojušies - Hičkoks, Pak Han Uk, Brāļi Koeni un Vudijns Alens.

Smeļoties iedvesmu pasaules kino pērlēs, pamazām nonācu pie savas diplomdarba filmas idejas.

Darba mērķis ir – izveidot kvalitatīvu, konkurentspējīgu īsfilmu kriminālkomēdijas žanrā.

Uzdevumi:

- attīstīt oriģinālscenāriju;
- piesaistīt finansējumu;
- noproducēt (apvienot filmēšanas grupu, atrast lokācijas un visu nepieciešamo projekta īstenošanai);
- Pabeigt filmu (samontēt, veikts bildes un skaņas pēcapstrādi);
- Izveidot teorētisko pamatojumu darba praktiskajai daļai.

Pētot žanru veidus es saskāros ar ļoti brīvu to traktējumu, tāpēc šī darba ietvaros mēģināšu, vismaz priekš sevis, sistematizēt informāciju par žanru teorijas pamatprincipiem. Uzskatu, ka sapratne par filmu žanru veidiem un būtību ir viena no svarīgākajiem režisora un scenārista profesijas pamat sastāvdaļām. Latvijas Kultūras akadēmijas maģistra mācību procesā, žanru teorija netiek piedāvāta kā atsevišķs lekciju kurss vai daļa no tā, tāpēc, lai students spētu brīvi orientēties savā profesijā, šīs zināšanas jāapgūst saviem spēkiem.

Tēmas izvēles pamatojums.

Rakstot scenāriju „Skrūvgriezis” es nolēmu, ka tā būs kriminālkomēdija. Šajā darbā es mēģināšu analītiski apstiprināt šo pieņēmumu.

Filmas ar krimināla rakstura sižetiem pasaules kinematogrāfā un televīzijā ir vienas no populārākajām. Režisori un producenti atkal un atkal izmanto vienas un tās pašas stāsta konstrukcijas un līdz apnikumam ekspluatē pazīstamus tipāžus. Iespējams tieši tāpēc Latvijā šis žanrs nav īpaši pārstāvēts. Pie mums režisori mēģina pārsteigt ar kaut ko jaunu, kas protams ir apsveicami. Es tomēr uzstatu - lai veidotu darbu ārpus kanoniem - sākumā ir jāiemācās kanoni. Jāapgūst forma, formāti, žanri. Tikai apgūstot nepieciešamo pamatbāzi un protot to izmantot, ar laiku autors ir spējīgs izpausties plašāk, nezaudējot saikni ar skatītāju un joprojām runājot viņam saprotamā valodā.

Jebkurš režisors vēlas, lai viņu filmas noskatās pēc iespējas vairāk skatītāju. Meklējot tēmu, kurā manas intereses var sasaistīt ar auditorijas interesēm, es nonācu pie kriminālžanra. Vai tāds žanrs maz pastāv?

Es izaugu Rīgā, vietā, kur kopā sadzīvo rietumu un austrumu domāšanas veids. To savienojums cilvēkos veido īpašu attieksmi pret likumīgo un nelikumīgo. Šeit, cilvēks, kurš ir notiesāts par finanšu noziegumiem, sabiedrības acīs drīzāk izpelnās līdzjūtību nevis nosodījumu. Dubultmorāle mierīgi sadzīvo ar tikumību. Algas aploksnēs, pateicības ārstiem un policistu piekukuļošana pielīdzinās braukšanai bez biļetes sabiedriskajā transportā, kas pēdēja laikā vispār kļuvusi par goda lietu. Rīgas kriminālraksturus var izveidot īpaši simpātiskus.

Šajā teorētiskā darba vēlos sistematizēt kino žanrus, lai pamatoti noteiktu savas diplomfilmas "Skrūvgriezis" žanrisko piederību.

1. KINO ŽANRI

Leonīds Nehoroševs (Леонид Нехорошев) savā grāmatā „Filmas dramaturģija” piedāvā vairākas Žanra definīcijas:

Žanrs, tas ir autora un skatītāju skata leņķis, attēlojamu priekšmetu un noteiktu vēsturiski radušos īpašību nostiprināts kopums.

Kā arī poētiska definīcija:

Žanrs ir kā gaisma – siltā vai aukstā, saules vai mēness, kas krīt vienā vai otrā leņķī, un tāpēc, tā vai citādi apgaismo priekšmetus, kas ir telpā. Tas nav neviens no priekšmetiem, bet tas izdala tos un piedāvā mūsu skatam.¹

Makkejs (Robert McKeey) grāmatā "Stāsts" (Story) pieiet žanru definīcijai utilitārāk: *Stāstu klasifikācija pēc kopīgiem elementiem.* Viņš izdala un apraksta 25 dažādus žanrus². Šķiet, ka kino vikipēdijā - portālā IMDB, arī vadas pēc šīs definīcijas, atsevišķi izdalot 22 žanrus³. Lai gan kopīgais žanru skaits abos avotos ir līdzīgs, paši žanri tomēr būtiski atšķiras. Nehoroševs savukārt izdala 4 žanrus ar vairākiem apakšžanriem katrā.

Pirmais, kurš izdalīja žanrus bija Arestotelis savā darbā "Poētika". Viņš piedāvāja tikai 4 žanrus: eposs, traģēdija, komēdija un diferambiska poēzija⁴ (Kas dramaturģijas gadījumā īsti neiederas. Izņēmums varētu būt reklāmas nozare.). Savukārt, Lauris Gundars savā grāmatā "Dramatika" vispār izdala tikai 2 žanrus- garlaicīgs un aizraujošs.⁵

Vai visi šie avoti runā par vienu un to pašu, spēlējoties, kuru žanru nosaukt par patstāvīgu un kuru pievilkt kā apakšžanru? Vai varbūt ikviens autors traktē jēdzienu

¹ Нехорошев, Леонид *Драматургия Фильма* Москва.: ВГИК, 2009

² McKee, Robert. *Story: Substance, Structure, Style, and the Principles of Screenwriting*. [S.l.] HarperCollins' imprint It Books, 1997

³ *Most Popular by Genre*. www.imdb.com, Pieejams: <http://www.imdb.com/genre/> [skatīts 2015 04 apr.]

⁴ Аристотель. *Этика. Политика. Риторика. Поэтика. Категории*. Минск, Литература, 1998

⁵ Gundars, Lauris. *DRAMATIKA, jeb Racionāla poētika*. Rīga: DARBNĪCAS, 2009.

"žanrs" pa savam, un es, mēģinot salīdzinot vairāku klasifikāciju būtību, jauca „mitro” ar „mīksto”?

Šajā sadaļā es gribu mēģināt sistematizēt un apvienot augstāk minēto autoru domas šajā jautājumā.

Analizējot augstāk minētos avotus, es secināju, ka žanru sistematizācijai var pielietot žanra definīciju, par skatupunktu. Žanru sistēmām var nodefinēt viss maz divus skata punktus:

- Žanrs priekš autora
- Žanrs priekš skatītāja

Žanrs priekš autora – veids, kā autors strādā ar materiālu. Noteikumi pēc kuriem tiek būvēts stāsts.

Žanrs priekš skatītāja – zīme vai marķējums, pēc kura vieglāk saprast, kas būs redzams filmā.

IMDB – visplašāk pazīstamā pasaules mēroga filmu datu bāze. Filmas šajā vietnē var šķirot arī pēc žanriem. Visi 22 žanri ir vienlīdz nozīmīgi. Filmai ir noteikts galvenais žanrs, bet jebkurš cits žanrs var kalpot kā apakš žanrs vai papildus žanrs. Ja iedziļinās žanru nosaukumos, var novērot, ka daži raksturo sižetu, bet citi drīzāk *settingu*, kur notiek darbība.

Setting (šajā darbā *settings*)– vide, kur notiek darbība mākslas darbā⁶; vieta, laiks, un darbības noteikumi.

IMDB kino žanri (ar maniem komentāriem):

Asa sižeta filma (Action) - žanrs

Piedzīvojumu filma (Adventure) – *settings*

Animācija (Animation) – izteiksmes formas veids

Biogrāfija (Biography) – *settings*

⁶ Швечков, О.К. *Англо-русский-Словарь терминов кино и телевидения* – Москва: Издательство 625, 2008

Komēdija (Comedy) - žanrs

Noziegumu filma (Crime) - *settings*

Dokumentāla filma (Documentary) - cita opera

Drāma (Drama) -žanrs

Ģimenes filma (Family) – zīme priekš auditorijas, tātad *settings*

Fantastika (Fantasy) - *settings*

Film-Noir – *settings*, stils

Vēsturiska filma (History) – *settings*

Šausmu filma (Horror) - žanrs

Mūzikāla filma (Music) - *settings*

Mūzikls (Musical) - *settings* (noteikums - ik pa brīdi visi dzied)

Mistērija (Mystery) - žanrs

Melodrāma (Romance) - žanrs

Zinātniskā fantastika (Sci-Fi) - *settings*

Sporta filma (Sports) - *settings*

Trilleris (Thriller) - žanrs

Kara filma (War) - *settings*

Vesterns Western – *settings*⁷

IMDB saraksts vairāk domāts skatītājiem, lai atvieglotu iespēju atrast filmas atbilstoši vēlmēm. Lielākoties skatītājs diezgan konkrēti zina, ko viņš vēlas un sagaida no filmas, tāpēc autoriem ir svarīgi mākt sēdēt uz diviem krēsliem vienlaikus:

⁷ www.imdb.com

1. No vienas puses, skaidri zināt žanru kanonus, lai nesamulsinātu un neliktu vilties skatītājiem.
2. Ieinteresēt auditoriju piedāvājot kaut ko jaunu.

Lai mēģinātu pārdot filmu skatītājiem, svarīgi noteikt tās žanrus pēc IMDB datubāzes. Ievietojot IMDB datubāzē savu filmu „Skrūvgriezis”, es atzīmētu CRIME, COMEDY, ACTION žanrus. Par žanra Action atbilstību, iespējams var diskutēt, bet pirmo divu atbilstība, manuprāt, ir ļoti atbilstoša.

Makkejs piedāvā žanru sarakstu, kas balstīta uz praktisko pieredzi un vairāk domāta autoriem nevis skatītājiem. Tas ir diezgan garš žanru saraksts ar vairākiem apakšžanriem katrā. No pirmā acu uzmetiena saraksts izskatās diezgan pieblīvēts, tomēr šāda niansētība varētu palīdzēt autoriem precīzāk turēties pie žanru kanoniem.

1. **Mīlas stāsts** . Apakšžanrā „Drauga glābšana” romantiska mīlestība piem.

2. **Šausmu filma**.

- Mistiskā – šausmu avots (citpalnietieši, zinātnieku veidoti monstri vai maniaki) izraisa bailes, bet to var racionāli paskaidrot;
- Paranormā – šausmu avots iracionāls, piem. no garu pasaules;
- Superparanormā – skatītāji spiesti izveleties starp diviem augstāk minētām iespējām. Piem. „Vilka stunda” (Hour of the Wolf), „Mirdzums” (The Shining).

3. **Mūsdienīga, episka filma** (cilvēks pret valsti): Spartāks (Spartacus), „Tauta pret Lariju Flintu” (The People vs. Larry Flint)

4. **Vesterns** – šī žanra un to apakšžanru attīstība labi aprakstīta Vila Raita grāmatā „Seši stobri un sabiedrība” (Six Guns and Society).

5. **Kara filma.** Kaut arī karš bieži tik izvēlēts kā *settings* citam žanram, kara filmas ir vēltītas tieši karadarbībām (Atbrīvošana).

- Filma kas atbalsta karu „Argo” (Argo)
- Antikara filma, Piem. „Apokalipse šodien” (Apocalypse Now), Bruņu veste (Full Metal Jacket)

6. **Brieduma sižets,** "Paliec ar mani" (Standby Me), "Setdienes nakts uz visiem laikiem" (Saturday Night Fever), "Riskantais bizness" (Risky Business), "Lielais" (Big), "Muriellas Kāzas" (Muriel's Wedding).

7. **Vainas atpestīšanas sižets.** Svarīga galvenā rakstura transformācija no „slikta” par „labu” "Blēdis" (The Hustler), "Šindlera saraksts" (Schindler's List).

8. **Soda sižets.** Filmā labais kļūst par slikto un saņem pelnītu sodu, "Skopums" (Greed), "Volstrīta" (Wall Street), "Viss piegriezies" (Falling Down).

9. **Rakstura pārbaudes sižets.** Stāsts kur griba tiek pretstatīta kārdinājumam atteikties no cīņas. "Sirmgalvis un jūra" (The Old Man and the Sea), "Forests Gamps" (Forrest Gump).

10. **Audzināšanas sižets.** Žanrs, kas nosaka dziļas galvenā rakstura izmaiņas attiecībā pret dzīvi un cilvēkiem. Parasti negatīvais, (pastulbs, neuzticīgs, kas ienīst pat sevi) kļūst par pozitīvu (gudrs, patiess, optimistisks utt.): "Pastnieks" (Il Postino), "Zimassvetku dziesma" (The Christmas carol), "Mana labāka drauga kāzas" (My Best Friend's Wedding).

11. **Viļšanas sižets.** Dziļas pasaules uztveres izmaiņas no pozitīvā uz negatīvo: "Aptumsums" (L'Eclisse), "Lielais Getsbijs" (The Great Gatsby), "Makbets" (Macbeth).

Dažus žanrus Makejs piedāvā saukt par mega žanriem – tie ir tik lieli un sarežģīti, ka ietilpina sevī vairākus apakšžanru variantus.

12. **Komēdija.** Apakšžanri –

- parodija,
- satīra,
- situāciju komēdija,
- romantiska filma,
- farss,
- melnā komēdija.

Galvenās atšķirības – izsmiešanas objekts (birokrātiskas muļķības, augsto ierindu manieres, pusaudžu pirmā mīlestība utt.), kā arī stāsta stils (labs, sarkastisks, nežēlīgs).

13. **Krimināla filma.** Apakšžanri ir atkarīgi no skata punkta kādā ir apskatīts noziegums.

- **Slepkavību filma** - Galveno vērtējumu dod izmeklētājs,
- **Krimināla asa sižeta filmā** – noziedznieks profesionālis,
- **Detektīvā** – policists,
- **Gangsteru filmā** – krāpnieks,
- **Trilleris vai stāsts par atreibību** – upuris,
- **Stāstā no tiesas zāles** – jurists,
- **Žurnālistu izmeklēšanā** – reportieris,
- **Filmā par spiegiem** – slepenais aģents,
- **Cietumu drāmā** – ieslodzītais,
- **Film-noir** – galvenais raksturs var būt daļēji noziedznieks, daļēji detektīvs, daļēji attiecību ar *feminafatale* upuris.

14. **Sociālā drāma.** Žanrs izdala sociālās problēmas – nabadzība, izglītības sistēmas nepilnības, infekciju slimības, cilvēktiesības, antisociālais protests utt. – tad veidojas stāsts kurā konkrēta problēma tiek risināta, vai vismaz mēģināta risināt. Vairāki konkrēti apakšžanri:

- **sadzīves drāma** (ģimenes problēmas),
- **sieviešu filma** (izvēle starp karjeru un ģimeni, mīļoto cilvēku un bērniem),
- **politiska drāma** (korupcija),
- **ekoloģiska drāma** (cīņa par apkārtējās vides saglabāšanu),
- **medicīnas drāma** (cīņa pret fiziskām problēmām),
- **psihiatriskā drāma** (cīņa pret psihisku slimību).

15. **Asa sižeta filma / piedzīvojumu filma.** Žanram piemīt atsevišķi elementi no citiem žanriem, pastiprinot motivāciju. Filmas, kas stāsta par likteni, cieņu un garīgumu ir **piedzīvojumu filmas**: "Cilvēks, kurš grībeja būt karalis" (The Man Who Would Be King).

Ja cilvēki cīnās pret dabas spēkiem – **katastrofu filma** : "Alkas izdzīvot" (Alive), "2012" (2012),

Palūkojoties plašāk, pamanāmas sarežģīto žanru filmas, kas tiek veidotas uz *settingu* pamatiem. Tajās ietilpst daudz patstāvīgu žanru.

16. **Vēsturiska drāma.** Pasaules vēsture ir pilna ar sižetiem. Vienīgais nosacījums pagātnei jāpārveidojas par tagadni – caur pagātņi parādīt tagadni.

17. **Biogrāfiska filma.** Vēsturiskas drāmas radiniece, kas akcentē uzmanību uz cilvēku nevis laikmetu. Tā nav vienkārši notikumu hronika, bet dzīves fakti, kas sasiņās ar kādu žanru. "Jaunais Misters Linkolns" (Young Mr. Lincoln) aizstāv cilvēkus **tiesas drāmā**; "Gandijs" (Gandhi) ir raksturs mūsdienīgai **episkai drāmai**; "Aisedora" (Isadora) iet bojā **filmā par vilšanos**.

18. **Dokumentālā drāma.** Vēl viens vēsturiskas drāmas paveids, kur centrā ir pavisam nesen notikušie notikumi: "Baltijas Vētra" (The Baltic Storm), parasti tādām filmām ir ļoti zemā dokumentālā vērtība.

19. **Pseudodokumentāla filma - Mokumentary.** Šis žanrs šķietami balstās uz realitāti un atmiņām, līdzinās dokumentālai vai autobiogrāfiskai filmai, bet īstenība balstās uz falsifikāciju. Tas izsmej sabiedrisko institūtu divkosību: Rokenrola

aizkulišu pasaule - „Tas ir Spinal Taps” (This is Spinal Tap), "Katoliskās vērtības" Roma (Roma).

20. **Muzikāla filma.** Radusies no operas mākslas. Šis žanrs veido realitāti kur visi raksturi mijiedarbojas savā starpā ar dziedāšanas un dejas palīdzību. Bieži tas ir **Mīlas stāsts**, bet var būt arī **Nuars**: "Sanseta bulvāris" (Sunset Boulevard), **sociāla drāma** - "Vestsaidas stāsts" (West Side Story), **biogrāfiska filma** - „Evita” (Evita) un citi. Jebkurš žanrs var būt īstenots muzikālā formā un izsmiets muzikālā komēdijā.

21. **Zinātniskā fantastiska.** Visbiežāk apvieno **mūsdienu epopeju** par cilvēka cīņu pret valsti ar **asa sižeta filmu**: "Zvaigžņu kari" (Star Wars), "Atcerēties visu" (Total Recall). Savukārt filmā "Solaris" Andrejs Tarkovskis izmanto zinātniski populāro fantastiku, lai parādītu iekšējus konfliktus **vilšanās sižetā**.

22. **Sporta filma.** Sports kā sarežģīts pārbaudījums, kas ietekmē rakstura uzvedību. Iespējami visdažādākie sižeti: **brieduma sižets** „Miljons dolāru mazulīte” (Million Dollar Baby), **sods** „Trakais Bullis” (Raging Bull),

23. **Fantāzija.** Scenārists spēlējas ar laiku, vietu, materiālo pasauli, pārveido dabas likumus. Šo realitāti izdevīgi izmantot kopā ar **asa sižeta filmas** žanru "Piektais elements" (The 5 element), bet iespējami arī citi žanri **politiska drāma/ alegorija** – "Dzīvnieku ferma" (Animal Farm), **brieduma sižets** – "Alise Brīnumzemē" (Alice in Wonderland).

24. **Animācijas filma.** Šeit nav nekādu ierobežojumu. Tā drīzāk ir forma neviss žanrs.

Tiem, kas ir pārliecināti, ka žanru filmas un to klasifikācija atteicas tikai uz „komerciālam” filmām, savukārt īsta māksla nepakļaujas šiem likumiem, Makkey piedāvā vēl vienu žanru:

25. **Nekomerciāla filma.** Avangardistu ideja strādāt ārpus žanriem ir naiva. Nevienš neraksta vājumā. Žanrs sadalās divos apakšžanros:

- Minimālisms

- Anti struktūra
Parasti tas iekļauj sevī dažādu pamatžanru īpašības.⁸

Laonīds Nehoroševs savukārt atsevišķi izdala **žanru** un **sižeta veidu**. Ar sižeta veidu viņš saprot autora iesaistīšanās līmeni⁹. Viņš atdala žanru no *settinga*.

Nehoroševa žanru klasifikācija:

Viņš izdala četrus žanrus ar vairākiem apakšžanriem:

1). Traģēdija – dramaturģiskais žanrs, kas ir balstīts uz traģiskas kolīzijas varonisko raksturu, traģisks nobeigums un patētisks izpildījums.

2). Komēdija – žanrs kur raksturi un darbības attēloti smieklīgā veidā.

- Kviprokvo (lat. qviproqvo) – kas kurā vietā
- Sadzīves komēdija
- Ekscentriskā komēdija
- Liriskā komēdija
- Satīriskā komēdija
- Komēdija vodevils
- Komēdija del' arte – maskarāde
- Komēdija parodija

3). Drāma – (no grieķu drāma – darbība) dramaturģiskais žanrs, kas balstīts uz rakstura konfliktu ar sevi pašu un ar apkārtējo sabiedrību.

- Sociāla drāma
- Psiholoģiska drāma

4). Avantūra –

- Piedzīvojumu filma
 - Westerns
 - Gangsterfilma
 - Spiegu filma

⁸ McKee, Robert. *Story...*

⁹ Нехорошев, Леонид *Драматургия Фильма*

- Policijas filma
- Piedzīvojumu fantastika
- Trilleris
- Detektīvs¹⁰

Nav skaidrs, kur Nehoroševam pazudis šausmu filmu žanrs. Visticamāk tas slēpjas zem piedzīvojumu filmu apakš žanra. Iespējams viņš nevelta, tam uzmanību, jo Krievijā šausmu filmu žanrs nav plaši pārstāvēts. No padomju klasikas šādai kategorijai atbilst vienīgi pēc Nikolaja Gogoļa stāstiem veidotais „Vijs”.

Apvienojot augstāk minēto informāciju, konkretizējot žanru sistēmu, es arī atdalītu žanru no *settinga*. Es uzskatu, ka pastāv žanri, piemēram *film-noir*, kurus precīzāk būtu saukt par stilu, jo vizuālitātei tajā ir izšķiroša nozīme.

Es izdalu šādus patstāvīgos žanrus (alfabēta kartība):

Asa sižeta filma – konflikta atrisinājums ar fiziskiem līdzekļiem.

Drāma - rakstura konflikts ar sevi pašu un, ar apkārtējo sabiedrību. Šīs ir kā pamatžanrs visiem apakšžanriem, tikai katrā tam piemīt sava nokrāsa.

Komēdija – viss pakļauts mērķim uzjautrināt publiku izraisot smieklus. Katram smieklīgs ir kaut kas savs, tāpēc komēdijai ir ļoti daudz paveidu – apakš žanru. Bet visos būtība ir līdzīga, varoņi nonāk komiskās situācijās.

Šausmu filma – galvenā būtība bailes. Žanrs vairāk tehnisks. Ar katru gadu nobiedēt cilvēku kļūst arvien grūtāk.

Mistērija (Mystery) – viss pakļauts noslēpuma atklāšanai. Žanrā ietilpst detektīvi, žurnālistikas izmeklēšanas un līdzīgi apakšžanri.

Melodrāma - hipebolizēta līdzpārdzīvošana. Galvenais raksturs izteikti labs, lai tam būtu viegli just līdzī. Apkārt galvenajam varonim pārsvarā nelieši.

¹⁰ Нехорошев, Леонид *Драматургия Фильма*

Trilleris – filma, kas ir balstīta uz satraukumu un kaut kā gaidīšanu, kas izraisa varoņos un skatītājos uztraukumu un baiļu sajūtu lielā pakāpē. (Nehoroševs)

Pēc šī saraksta Skrūvgriezis varētu būt, **trilleris, kamēdija kriminālā setingā**.

Rezumējot, filmas Skrūvgriezis žanrs/žanri ir:

IMDB – CRIME, COMEDY, ACTION

Makkey – Krimināla, gangsterfilma, melnā komēdija.

Pēc Nehoroševa saraksta vistīcamāk - Komēdija ar avantūras filmas elementiem (trilleris vai gangsterfilma).

Pēc mana iedalījuma: **trilleris, kamēdija kriminālā setingā**. Kas pēc manām domām ir žanriski iedalījums autoram. Skatītājiem tas var skanēt pārāk gari un sarežģīti, tāpēc viņiem Skrūvgriezis būtu vienkārši **kriminālkomēdija**.

Tālāk es mēģināšu pamatot Skrūvgrieža žanrisko piederību.

2. FILMAS „SKRŪVGRIEZIS” ŽANRISKĀ PIEDERĪBA

Kad es sāku strādāt pie scenārija "Skrūvgriezis", tā žanriskā piederība man nebija līdz galam skaidra. Filmu varēja raksturot šādi – filma ar kriminālu sižetu. Vadoties pēc IMDB datu bāzes žanru saraksta, es to sev nosaucu - **krimināla sižeta filma ar melnās komēdijas elementiem**. Es ļoti gribēju, lai filma, pirmkārt, būtu komēdija, bet vadoties pēc iepriekšējās pieredze, nolēmu šo žanru likt otrajā plānā. Zinot, ka veidot komēdiju ir sarežģīti, un tas, kas man liekas smieklīgs ne vienmēr ir smieklīgs citiem, es piesardzīgi nosaucu savu ieceri par „melnās komēdijas elementiem”, galvā paturot, ka tā tomēr ir komēdija. Kāpēc melnā? Par to nedaudz vēlāk.

Aktīvo notikumu un to risinājumu daudzums pirmajās scenārija versijas lika domāt, ka tā var būt arī asa sižeta filma. Ir kaskadieru triki, šaušana, kautiņi. Festivāla "Starmetis" žūrija sauca scenāriju par bojeviku. Bet, kad es sāku mēģinājumus ar aktieriem, bija skaidrs, ka daudz interesantāka ir nevis pati aktīvā darbība, bet gaidīšanas spriedze. Arī budžets prasīja uzmanīgu attieksmi pret dažāds veida vizuālajiem efektiem un trikiem, cītīgi izvērtējot to nepieciešamību. Gala scenārijam un filmai tomēr dominē trillera pazīmes.

2.1. Film noir?

Borisa Frumina semināra ietvaros izskanēja piedāvājums manas filmas žanru saukt par *Rīgas noir*. Es uzskatu kino-jēdzienu *film noir* vai *neo noir* drīzāk par stilu, vai žanru priekš skatītājiem. Es mēģināju izmantot padomu, bet ātri veinu sapratu, ka par „nuarīgu” manu filmu var saukt tikai daļēji.

Bet kas ir „Nuarīgi”? Ditas Rietumas garamata *FILM NOIR no pagātnes līdz mūsdienām* sākas ar Džeimsa Neirmorsa citātu „Vienmēr ir bijis vieglāk atpazīt *film noir* nekā definēt pašu terminu”¹¹.

Savā grāmatā Dita Rietuma atvasina *film noir* iezīmes ko piedāvā R. Bode un E. Šmotons – „ierastās, skaidrās morāles normas tiek izplūdinātas”, „Darbība ir

¹¹ Citēts pēc: Rietuma, Dita. *FILM NOIR no pagātnes līdz mūsdienām*. Rīga: Dienas Grāmata, 2014. 14. lpp.

saraustīta, tās motivācija – neskaidra – ļoti tālu no klasiskās drāmas principiem”. Filma kļūst līdzīga sapnim, kurā publika ir spiesta velti meklēt veco labu loģiku”, „morāla ambivalence, krimināla vardarbība un sarežģītas, pretrunīgas situācijas un motīvi tiek kombinēti, lai skatītājam liktu pārdzīvot ciešanas un nedrošību, kas arī ir *film noir* raksturiezīmes”.¹²

Filmas *Skrūvgriezis* galvenais raksturs atbilst *Film noir* stila noteikumiem - bijušais auto zaglis, kas tagad strādā par darbmācības skolotāju. Šķiet, ka viņu apmierina tagadēja dzīve. Tomēr viņš ir krimināla rakstura profesionālis, ko arī izmanto viņa vecais paziņas - auto dīleris Vītus. Ir arī liktenīgā sieviete - liktenīga Vītusam un Andrim. Runājot par sižeta struktūru, sanāk, ka īstais sižeta bīdītājs ir Vītuss. Viņš provocē sižeta attīstību, viņam ir attiecības ar liktenīgo sievieti, kura viņu beigas arī nogalina. Scenārijā bija ainā kurā Vītusa un Ilonas attiecības tika precīzāk paskaidrotas, bet gala montāža šī aina tika izņemta neapmierinošās kvalitātes dēļ. Iespējams, ar šo epizodi Vītusa motivācija būtu spēcīgāka, bet kopumā, es neuzskatu, ka šīs epizodes neesamība filmu negatīvi ietekmētu. Filmas galvenais varonis *Skrūvgriezis* ir pasīvs, bet Latvijas kinematogrāfā tas nav rets gadījums.

Film noir žanrs klasiskajā izpratnē paredz arī vizuālas stilistiskas elementus, kurus filmā "*Skrūvgriezis*" nebija mērķis īstenot.

Nakts filmēšanas ar izteiktām gaismēnu attiecībām, nācās reducēt producēšanas grūtību dēļ. Fināla darbība pēc scenārija notiek vakarā. Filmas uzņemšana notika jūlijā, kad naktīs tumsa ir 3-4 stundas, šī iemesla dēļ ideja ātri tik atasijāta. Turklāt, filmēt mikrobudžeta filmu vasarā, kad Rīgā paralēli notiek vairāki starptautiski projekti, ir visai sarežģīti.

2.2. Trilleris?

Ja pieņem Žorža Sadula apgalvojumu ka *film noir* ir trillera attīstības etaps¹³, tad šeit konflikts nepastāv. Iespējams iznākumu pareizāk būtu saukt par trilleri.

¹² Citēts pēc: Rietuma, Dita. *FILM NOIR no pagātnes līdz mūsdienām*. 15. Lpp.

¹³ Turpat

Trilleris (no angl. nervu drudzis, uztraukums) – filma kas ir balstīta uz notikuma nervozu gaidīšanu, kas izraisa varoņos un skatītājos uztraukuma un baiļu sajūtu lielā pakāpe.¹⁴

Sākumā bija paredzētas vairāki atklātas konflikta ainas ar vardarbību. Tomērm, scenārija izstrādes laikā uzsvars no paša konflikta pārgāja uz pirmskonflikta situāciju eskalāciju, cenšoties veidot spriedzi.

Filmas otrā aina, kurā kabatzaglis mēģina ielīst Skrūvgrieža kabatā, bet tiek pieķerts, sakuma scenārijā beidzas ar kautiņu, bet uzsākot mēģinājumu procesu, nonācu pie secinājuma, ka tas izskatās muļķīgi.

Daudz stiprāk un ticamāk izskatās nepabeigts konflikts, no kura daudz loģiskāk izveidot turpinājumu nākošajām ainām. Mašīnas zagšanas aina sākumā bija daudz sarežģītāka. Paredzēju mašīnas apstāšanos un kautiņu. Pamazām attīstot scenāriju es to novienkāršoju, divreiz samazinot aktīvo darbību. Montāžas laikā šī aina saīsinājās par vēl par trešdaļu. Liela daļa no kulminācijas konflikta notiek aizkadrā nejau materiāla izdevīguma dēļ. Kopā ar Skrūvgriezi un Ilonu mēs dzirdam šāvienus, un kopā ar viņiem mēģinām iedomāties, kas notiek. Tā pamazām asa sižeta filma sāk pārvērsties par **melnās komēdijas trilleri**.

2.3. Skrūvgriezis un Melnās komēdijas žanrs

Mūsdienīgā kino nāve kadrā ir atrādīta tik bieži, kā tā vairs neizraisa īpašas emocijas.

Lielākoties nepatiku, ja tas notiek īpaši pretīgā veidā, vēl jo vairāk, ja nāvei nav sižetiska attaisnojuma. Es uzskatu, ka īsfilmā laika ir dots pārāk maz, lai skatītājs spētu tik ļoti iedziļināties līdzpārdzīvojumā un nāve kļūtu attaisnota. Jebkurā gadījumā, reāla, nevis metaforiska galvenā rakstura nāve filmu noslēgumos ir izmantota tik bieži, ka kļuvusi banāla. Izņēmums ir **melnā komēdija**, kur nāve ir žanriski neatņemama sastāvdaļa. Ja nāve ir smieklīga tā kļūst ticamāka, vai drīzāk pieņemamāka. No jaunākajām filmām, par izcilu melnās komēdijas paraugu uzskatu "Savvaļas stāsti" (Wild Tales), kur galvenais moto ir „Katrā cilvēkā dzīvo zvērs”, nāves tur ir attaisnotas un izstrādātas.

¹⁴ Нехорошев, Леонид *Драматургия Фильма*

Pirmā nāve filmā ir nejauša. Bet tā ir zīme, ka situācija kļuvusi ļoti nopietna, un tālāk var būt vēl trakāk. Lielākā daļa varoņu mirst vienlaicīgi - aizkadrā, mēs dzirdam tikai šāvienus. Tādā veidā es mēģināju izvairīties no nāves banalitātes un audzēju intrigu. Caur Ilonas gājienu pakāpeniski atklājas stulbais, bet loģiskais rezultāts – apšaušana. Situācija, kas aizgājusi par tālu. Tad seko nedaudz mulsinošā Vitusa nogalināšana ar skrūvgriezi un Ilonas paslīdēšana asinīs. Ar Ilonas kritienu sākas trīs etapu komēdijas attīstības fināls. Skatītājs pārliecinās, kā nāve šajā filmā ir sistemātiska, tādi ir spēles noteikumi, un gaida ko tad tālāk darīs Skrūvgriezis. Caur Skrūvgriezi mēs vēlreiz varam novērtēt situācijas absurdās sekas, kas ir otrā takts. Skrūvgriezis, būdams cilvēks, pieņem lēmumu paņemt asiņaino somu. Treknu punktu pieliek grāmatvedis Marks, kurš iedot 3 nepieciešamo fāzi melnās komēdijas attīstībā.

Tātad filmu pareizi būtu dēvēt par **melnās komēdijas trilleri**. Man bija iespēja noskatīties “Skrūvgriezi” aptuveni 10 dažādos seansos ar dažādām auditorijām. Gan pirmo montāžas versiju festivālā "Starmetis", gan pēdējo versiju ar Anrija Krenberga miksēto skaņu k/t Splendid Palace. Atbilstošas skaņu un foliju nianses vēl vairāk pastiprināja šīs ainas iedarbību uz skatītāju. Es vēlreiz pārplūcinājos, ka skaņai filmā, īpaši trillerī, ir izšķiroša nozīme.

Filmā ir vēl viens svarīgs klasiska trillera elements, kuru var dēvēt par Hitchkoka makgafinu.¹⁵

Makgafin- kaut kas, kas filmas varoņiem liekas ļoti svarīgs slepeni dokumenti, formula utt.

Šajā filmā tā ir soma ar naudu. Lai nebūtu pārāk banāli – ar Kazahstanas tengām. Specifiska valūta arī attaisnoja kabatzagļu atnākšanu uz valūtas maiņas punktu - retu valūtu maina ne visur, iespējams pat tikai šajā valūtas maiņas punktā.

Lai kā man negribētos bet, nākas pieminēt vienu negatīvu aspektu. Pirmā filmas daļa nenorāda uz to, ka beigas varētu būt tik letālas. Krimināla komēdija pārtop par melnu kriminālo komēdiju ar nejaušo Andra slepkavību filmas trešajā trešdaļā. Iespējams pistole un salauztais pirksts, filmas sākumā, ir nepietiekošs, lai nobalansētu brutālās beigas. Liela daļa auditorijas ļoti labvēlīgi pieņēma šo filmu (festivālā "Starmetis"

¹⁵ Truffaut Francois Hitchcock by Francois Truffaut. London: Simon & Schuster, 1967/1985.

filma ieguva skatītāju simpātiju balvu ar lielu pārsvaru), es tomēr uzskatu, ka nākošajos darbos man ir jāpievērš lielāka uzmanība žanra stilistikas noturēšanai.

Vēl es vēlos atzīmēt būtisku aspektu - filmas struktūras specifiku. Skrūvgriezis ir vairāku sižeta līniju stāsts. Tāda struktūra nereti tiek izmantota tieši krimināla sižeta filmām. Īsfilmai šāda struktūra ir visai sarežģīta – īsā laikā jāspēj izsekot vairākām sižeta līnijām un iedziļināties raksturu būtībā. Šī iemesla dēļ vairākas sižeta līnijas biežāk izmanto pilnmetrāžas filmās. Piemēram: „Lubene” (Pulp Fiction) Tarantino, „Ķēriens” (Snatch) Gais Rīčijs, „Svešinieki Vilcienā” (Strangers on a Train) Alfrēds Hičkoks. Filmā „Svešinieki vilcienā” ir divas sižeta līnijas, kurās mēs sekojam diviem dažādiem raksturam. Raksturu līnijas visu filmas laiku tiek risinātas paralēli. Ik pa laikam tās krustojas, un filmas pēdējā ainā apvienojas vienā. Savukārt filmā „Snach” ir 4 līnijas. Turecka – Mikija līnija, juvelieru Avi un Daga līnija, Borisa Skuvekla lombarda laupītāju līnija un bandīta Ķieģeļa līnija. Interesanti, kā Juvelieru un galvenā varoņa Turecka līnijas šķērsojas savā starpā, tikai caur mazzsvarīgiem raksturiem un aktīvo rekvizītu.

No īsmetrāžas filmām vērts atzīmēt Britu īsfilmu „Soft”. Brieduma sižeta filma, Soundence 2008 laureāte. Filmā ir viena pamatlīnija - tēvs ar dēlu, kuri nokļūst sarežģītā situācijā. Paralēlā sižeta līnija stāsta par vietējo pusaudžu bandu. Otrā sižeta līnija gaumīgi iestarpināta kā mobilā telefona filmēts materiāls. Filmās beigās abas līnijas saplūst vienā konfliktā.

Filmā „Skrūvgriezis” ir divas sižeta līnijas: Skrūvgriezis un kabatzagli, un Ilona un Andris. Visus apvieno Vitus un aktīvs rekvizīts.

2.4. Mūzika

Katram žanram piemīt arī mūzikas pielietojuma tradīcijas. Es ilgi domāju par mūzikas lietošanu šajā filmā. Kriminālās komēdijas „Oušena banda” (Oceans `s eleven), „Ķēriens” (Snatch) ļoti plaši izmanto mūziku darbības pastiprināšanai. Mūzika - ne kā fona elements, bet kā viens no tiešajam izteiksmes līdzekļiem, kas pastiprina nepieciešamo ainas atmosfēru. Relatīvi mūsdienīga tradīcija - attaisnot muzikālo pavadījumu ar kadrā eksistējošiem skaņas avotiem veido realistikāku atmosfēru. Bet, bieži vien, vēloties radīt specifisku atmosfēru, aizkadra mūzikas pielietošana „pa

tiešo” var lieliski palīdzēt. Ar komponistu Kirilu Rezniku-Martovu ilgi meklējām atbilstošu muzikālo risinājumu. Bija brīdis, kad es apvēru iespēju pavisam atteikties no mūzikas fonā. Galu galā radās dažādi muzikāli gabali, kas pavada dažādas sižeta līnijas.

3. FILMAS „SKRŪVGRIEZIS” IZSTRĀDES METODES

Grības atzīmēt dažas lietas, kas tapa skaidras izstrādājot diplomfilmu Skrūvgriezis. Svarīgi tās atzīmēt, lai iegūtā pieredze neaizmirstas ikdienas rutīnā.

1) Scenārija attīstības pamatprincipi

Līdz šim ilgākais scenārija rakstīšanas periods manā mūžā. 9 mēnešu laikā uzrakstītas 19 scenārija versijas ar neskaitāmām apakš versijām. Ražošanas versija – 19,3 (Pielikums 1.).

Prototipi Dažiem raksturiem filmā ir reāli prototipi. Skrūvgriezis ir apvienots tēls no 2 darbmācību skolotājiem skolā, kurā mācījos. Iedodot raksturiem reāli eksistējošu cilvēku īpašības, tie kļūst ticamāki.

Vienas dienas notikums – Īsfilmas labāk nesadalīt stāstu vairākās dienās. Protams ir izņēmumi, bet noturēt spriedzi un uzmanību ir daudz vieglāk darbībā, kas notiek bez lielam laika pārrāvumiem. No paša sākuma filmas uzstādījums bija - darbība notiek vienas dienas laikā. Noskatoties fināla versiju secināju, ka šajā gadījumā tas ir nebūtiski. Notikumi pirms mašīnas zagšanas varēja būt notikuši arī vairākas dienas iepriekš.

Prop in Activity (aktīvs rekvizīts) – uzskatu ne tikai par labu toni, bet arī par absolūtu nepieciešamību ieviests aktīvus rekvizītus. Tie ir tik pat būtiski kā izstrādāti raksturi. Spārnotā frāze par bisi pie sienas pirmajā ainā, kas noteikti, izšaus trešajā, lieliski paskaidro šo jēdzienu. Filmā eksistē vairāki priekšmeti un elementi, kas nodibināti sākumā un attīstās līdz beigām. Salauzts pirktis sākumā pārtop par ģipsētu roku filmas vidus daļā, kuras dēļ filmas beigās kabatzaglis iestrēgts valūtas maiņas lodziņā. Elektrošoķu, kas iekrīt peļķē filmas sākumā, visas filmas darbības laikā labo un filmas beigās pielieto grāmatvedis Marks. Vītus paņem no Skrūvgrieža kabineta zaļo skrūvgriezi, un izmanto šo priekšmetu Andra iebiedēšanai, filmas beigās šis skrūvgriezis vērsts pret viņu pašu. Protams arī soma un

kabatzagļa pistole - tie visi un citi aktīvie rekvizīti sasaista kopā visas sižeta līnijas šajā filmā.

2) Darbs ar aktieriem

Pirms organizēju kastingu, man ieteica izmēģināt neprofesionālus aktierus - interesantus, atbilstošus tipāžus. Vienai no lomām pieteicās cilvēks kurām, pēc paša vārdiem ir auto apdrošināšanas mahināciju pieredze. Viņš mani nokonsultēja dodot vairākus praktiskus uzlabojumus scenārijā. Viņa teikto, apliecināja arī auto zādzību apkarošanas nodaļas policisti, ar kuriem konsultējos. Galu galā aktieru sadalījums bija šāds: puse profesionāli, puse tipāži. No iegūtās pieredzes secinu - no neprofesionāliem aktierim nevar prasīt daudz. Vislabāk dot viņam lomu bez vārdiem, pretējā gadījumā jāreķinās ar neskaitāmu dubļu skaitu, riskējot vēlamo rezultātu tā arī neiegūt. Šī iemesla dēļ ziemzēļ nācās atteikties no dažām ainām kurus nebija iespējams kvalitatīvi nofilmēt. Pārējās bez žēlastības tika ņidātas uz montāžas galda.

Ne mazāk būtisks sarežģījums - darbs ar cienījama vecuma aktieriem. Visgrūtāk bija atrast aktieri tieši grāmatveža Marka lomai. Meklēju starp profesionāliem un neprofesionāliem aktieriem, visi sakumā piekrita. Problēmas sākās pēc tam. Vienu vectēvu hospitalizēja, citu nepalaida sieva augsta spiediena dēļ. Trešais aizbrauca uz vasarnīcu. Mianījās filmēšanas datumi un viņš nebija ar mieru atgriezties no vasarnīcas ne par kādu naudu. Vienu brīdi es pat saku pārrakstīt scenāriju, lai atteiktos no Marka. Galu galā ar divu kastinga aģentūru palīdzību, pēdējā, brīdi, atrodu Ivanu Kunceviču, kas labi iekļāvās pārējo aktieru ansamblī. Viņam sākumā bija paredzētas dažas frāzes, bet mēģinot es nonācu pie secinājuma, ka klusē viņš daudz izteiksmīgāk. Godīgi, es apbrīnoju filmas Džimlauridi-ar-la-la producentus par to ka viņi, bija spējīgi savākt vienā laukumā, vairākām filmēšanas nedēļām tik daudz cienījama vecumā cilvēku.

Svarīgi būtu pieminēt - aktieriem uzdevums bija spēlēt nopietni. Mēs vienojamies par to, ka tas ir krimināltrilleris. Spēlējot komēdiju pa taisno, cilvēkiem zemapziņas līmenī parādās velmē pārspīlēt, kas izskatās mazāk ticami. Marks Tvens savā laika teica, ka ar nopietnu sejas izteiksmi pasaule notiek viss lielākas muļķības. Es uzskatu kā komēdijā, ja tā nav domāta klaunāde, pārspīlējums un ākstīšanās ir kaitīga.

3) Ir vērts gaidīt labu aktieri

Skrūvgrieža lomi es izvēlējos Daugavpils teātra aktieru Mihailu Samodahovu. Viņš bija aizņemts divās pirmizrādē un režisors viņu nepalaida uz Rīgu maijā. Es izlēmu sagaidīt izvelēto aktieru un pārcēlu filmēšanas no maija sākuma uz jūlija vidu. Es riskēju ļoti. Maijā jau bija aizrunāta filmēšanas grupa, lokācijas un pārējie aktieri. Tomēr lēmums bija pareizs, neskatoties uz to, ka nācās meklēt aizvietotājus pusei no filmēšanas grupas, ieskaitot producenti. Arī daži aktieri diemžēl atsijājās, tomēr filma gala rezultātā ieguva. Man bija iespēja labāk sagatavoties, ieguvu papildus finansējumu vinnējot scenāriju konkursā, un galvenās lomas atveidotājs bija tas, kuru vēlējos. Mihailam Samodahovam ir interesanta un lomai atbilstoša, nestandarta faktūra. Aktieriski viņš arī ir spējīgs – precīzs, līdzī domājošs. Viņš arī nekautrējās izteikt savus piedāvājumus situācijām.

4) Darbs ar kameru

Komēdijas uzņemšana prasa precīzu darbu ar kameru. Dažus gegus iespējams īstenot ar kadrējuma palīdzību. Mēs ar operatoru Pēteri Sudakovu izvēlējāmies klasisku kameras stilu vairāku iemeslu dēļ:

- Statiska kamera un panorāmas ir raksturīgas komēdijām, jo tādā veidā mēs koncentrējamies uz kadrā notiekošiem gejiem.
- Klasiskā filmēšanas stila, statisko kadru un panorāmu dēļ rodas nesteidzīgus – humoram ir svarīgas pauzes.

- Tehniski tas izskatījās iespējamāk.

Es mēģināju īstenot dažus klasiskus komēdijas stila kadrējuma paņēmienus.

- **Komiski var izskatīties ienākšana un iznākšana no kadra.**¹⁶ Piem. Vituss otrreiz ienāk Skrūvgrieža kabinetā lēnam parādoties no telpas aiz skapja.
- **Komiski var izskatīties priekšmetu ievietošana statiskā kadrā.**¹⁷ Piem. Kabatzagli ierauga Skrūvgriezi pie centralstacijas valūtas maiņas punktā. Viņi statiski vēro viņa pārvietošanos. Kadrā parādās viena kabatzagļa roka ar belašu, kas ir atpazīstams vietējas atmosfēras elements. Otrs kabatzaglis ievēl dūmus no cigaretes ko viņš tur ieģipsētā rokā. (Mēs atceramies, kā Skrūvgriezis salauza viņam pirkstus.) Tā komiskā veidā parādās motivācija atriebībai.
- **Panorāma ar pakāpenisko lietu atklāšanu kadrā.** Ilona turot rokā skrūvgriezi, ienāk valūtas maiņas telpā. Mēs sekojam viņai un mums dūmos, pakāpeniski atklājas absurdās apšaudes sekas.

Panorāma atklāj vēl 2 liķus un beidzas ar Skrūvgrieža seju, kurš visu to novēro. Šajā kadrā ir maksimāla iespēja asociēties ar galveno varoni līdzpārdzīvojot absurdajai situācijai kurā viņš ir nonācis.

5) Kriminālais trilleris kā *settings* komēdijai.

Filmā es izmantoju krimināla trillera paņēmienus komēdijas veidošanai. Galvenā trillera kvalitāte ir spriedze. Galvenais uzdevums spriedzes situācijām - komisks atrisinājums.

¹⁶ *Как снять интеллигентную комедию: восемь секретов Эдгара Райта*

www.cinemotionlab.com 2015. Pieejams:

<http://www.cinemotionlab.com/novosti/02072->

[kak-snyat-intelligentnyu-komedyu-vosem-sekretov-edgara-rayta/](http://www.cinemotionlab.com/novosti/02072-kak-snyat-intelligentnyu-komedyu-vosem-sekretov-edgara-rayta/) [skatīts 2015

25. maj.]

¹⁷ Turpat

6) Skaņa.

Jebkurai filmai skaņas kvalitāte ir ļoti svarīgs elements. Trillerim tas ir īpaši svarīgi, jo bieži vien mūsu iztēle pateicoties skaņai spēj saražot daudz vairāk, kā spēj dot vizuāli tēli. Pareizi izvietoti skaņas efekti komēdijā pastiprina vēlamo iedarbību. Pēc skaņas režisora Anrija Krenberga ierakstīto foliju skaņu ievietošanas filmas fināla versijā, auditorijas reakcija uz smieklīgiem momentiem acīmredzami uzlabojas.

NOBEIGUMS

Darbs konkrēta žanrā ietvaros nav svešu ideju zagšana un klišeju izmantošana, tie ir spēles noteikumi, kuri ir saprotami gan autoram, gan skatītājam.

Paturot prātā, ka filma varētu būt ne tikai mākslas darbs, bet arī produkts, ļoti svarīgi noteikt tā žanrisko piederību (vēlams scenārija izstrādes stādījā), lai potenciālajiem skatītājiem būtu vieglāk pieņemt lēmumu filmu noskatīties.

Autora žanriskais iedalījums var atšķirties no žanriskā iedalījuma, kas domāts skatītājam. Autoram svarīgi noteikt žanrisko piederību savai filmai, lai noturētu tās formu. Autoram žanra apzināšanās ietekmē sižeta struktūru, palīdz izveidot emocionālu piepildījumu, un ir universāls jebkuram setingam. Skatītājam savukārt svarīgi nevilties savās gaidās, tāpēc viņiem piedāvā žanru sarakstu, kas daļēji apraksta apstākļus kuros notiek filmas darbība.

Filma *Skrūvgriezis* autora žanriskajā definējumā ir melnā komēdija, trilleris kriminālā *settingā*, bet žanrā priekš skatītājiem ir vienkārši kriminālkomēdija.

Es vēlos arī tālāk attīstīties šajā virzienā un izveidot pilnmetrāžas filmu kriminālkomēdijas žanrā. Tālākajos plānos ir vēlme pamēģināt traģikomēdijas žanru.

Uz doto brīdi filma „Skrūvgriezis” tikusi izrādīta 21 reizi visdažādākajās skatēs un festivālos. Vienu reiz demonstrēta televīzijā. "Festivālā Starmetis" ieguva skatītāju simpātiju balvu. Bija nomīnēta Lielajam Kristapam kategorijā labākā studentu filma.

ANOTĀCIJA

Joprojām nav vienota viedokļa par kino žanru skaitu un to, ko var korekti pieskaitīt pie jēdziena žanrs. Saprātne par filmu žanru veidiem un būtību ir viena no svarīgākajām režisora un scenārista profesijas pamat sastāvdaļām.

Šajā teorētiskajā pamatojumā es izvirzu sev uzdevumu sistematizēt pieejamo informāciju par žanru dažādību un pamatoti nodefinēt mana diplomdarba filmas „Skrūvgriezis” žanrisko piederību.

Pirmajā sadaļā ir apkopotas vairāku autoru domas par kino žanru definīciju, ka arī piedāvāti šo autoru žanru sistematizācijas paraugi. Arī darba autors piedāvā savu žanru sarakstu.

Otrā sadaļā pēta filmas Skrūvgriezis īpašības meklējot atbildi jautājumam - kādu žanru ir korekti attiecināt šim darbam.

Trešā sadaļa veltīta filmas „Skrūvgriezis” izstrādes metodēm. Uzskaitīti pamatprincipi pēc kuriem būvēts scenārijs, metodes un secinājumi darbā ar aktieriem, informācija par kameras darba specifiku.

SUMMARY

There is still no consensus on the number of film genres and what can be correctly assigned to the concept of genre. The understanding of film genre types and nature is one of the most important basic elements in film director and scriptwriter profession.

In this theoretical statement of reasons I set myself the task to systematize the available information on the diversity of genres and to reasonably define the genre affiliation of my graduation work - film "Screwdriver" ("Skrūvgriezis").

The first section summarizes the thoughts of several authors on the definition of film genres, as well as the genre systematization samples of these authors are offered. Also I offer my vision about list of genres.

The second section explores the characteristics of the film "Screwdriver" answering the question - what genre can be correctly attributed to this work.

The third section is dedicated to the development methods of the film "Screwdriver". Listed are the basic principles on which the script is built, methods and conclusions in work with actors, information on the specifics of camera work.

KOPSAVILKUMS

Darba mērķis ir – izveidot kvalitatīvu, konkurent spējīgu īsfilmu kriminālkomēdijas žanrā.

Uzdevumi:

- attīstīt oriģinālscenāriju
- piesaistīt, iegūt finansējumu
- noproducēt (apvienot filmēšanas grupu, atrast lokācijas un visu nepieciešamo projekta īstenošanai)
- Pabeigt filmu (samontēt, veikts bildes un skaņas pēcapstrādi)
- Izveidot teorētisko pamatojumu darba praktiskajai daļai.

Teorētiskā pamatojuma uzdevums:

Šajā teorētiskajā darbā vēlos sistematizēt kino žanrus, lai pamatoti noteiktu savas diplomfilmas žanrisko piederību.

1. KINO ŽANRI

Žanrs tas ir autora un skatītāju skata leņķis, un attēlojamu priekšmetu, noteiktu vēsturiski radušos īpašību nostiprināts kopums.

Dažādiem autoriem atšķiras domas par žanru daudzumu un žanra jēdziena būtību.

Bieži tas, kas saukts par žanru īstenībā ir settings – vide un apstākļi kur notiek darbība.

Ir žanri priekš autora un žanri priekš skatītāja.

Žanrs priekš autora – veids kā autors strādā ar materiālu. Noteikumi, pēc kuriem tiek būvēts stāsts.

Žanrs priekš skatītāja – zīme vai marķējums pēc kura vieglāk saprast, kas būs redzams filmā.

Manā piedāvatajā žanru uzskaitījumā ietilpst:

Asa sižeta filma, Drāma, Komēdija, Šausmu filma, Mistērija, Melodrāma, Trilleris. Pārējie, vai nu ir apakš žanri augstāk minētajiem, vai pārstāv *settingu*.

2. FILMAS SKRŪVGRIEZIS ŽANRISKĀ PIEDERĪBA

Filmas Skrūvgriezis īpašības liek secināts, ka tā ir krimināla melnā komēdija kura izmanto trillera uzbūves principus komisku situāciju attīstībai.

3. FILMAS SKRŪVGRIEZIS IZSTRĀDES METODES

1) Scenārija attīstības pamatprincipi

Prototipi – reāli eksistējošo cilvēku raksturu izmantošana.

Vienas dienas notikums – Īsfilma labāk nesadalīt stāstu vairākas dienās.

Prop in Activity (aktīvs rekvizīts) – aktīvie rekvizīti filmā sasaista kopā visas sižeta līnijas.

2) Darbs ar aktieriem

No neprofesionāliem aktierim nevar prasīt daudz. Vislabāk dot viņam lomu bez vārdiem, savādāk jāreķinājās ar lielu dubļu skaitu.

Profesionāli aktieri daudz ātrāk „uzķer” to, kas no viņiem tiek prasīts, un arī precīzi izpilda prasīto, piedāvājot variantus.

Filmējot komēdiju, aktieriem jāspēlē traģēdija.

3) Ir vērts gaidīt labu aktieru – es pārcēlu filmēšanas, lai sagaidīt kad atbrīvosies Mihails Samodahovs (Skrūvgriezis). Neskatoties uz producēšanas grūtībām filma no tā ieguva.

4) Darbs ar kameru

Klasiskais kameras stils komēdijai ir labvēlīgs.

- Statiska kamera un panorāmas ir raksturīgas komēdijām. Tas palīdz koncentrēties uz kadrā notiekošajiem gējiem.
- Klasiskajā filmēšanas stilā, pateicoties statiskajiem kadriem un panorāmām rodas nesteidzīgums – humoram ir svarīgas pauzes.

Es mēģināju īstenot dažus klasiskus komēdijas stila kadrējuma paņēmienus.

- **Komiski var izskatīties ienākšana un iznākšana no kadra.**
- **Komiski var izskatīties priekšmetu ievietošana statiskā kadrā.**
- **Panorāma ar pakāpenisko lietu atklāšanu kadrā.**

5) Kriminālais trilleris kā *setings* komēdijai.

Galvenā trillera kvalitāte ir spriedze. Galvenais uzdevums spriedzes situācijām filmā - komisks atrisinājums.

6) Skaņa.

Jebkurai filmai skaņas kvalitāte ir ļoti svarīgs elements. Trillerim jo īpaši svarīgi. Bieži vien mūsu iztēle, pateicoties skaņai, var saražot daudz vairāk nekā to atklāj vizuāli tēli. Pareizi izvietoti skaņas efekti komēdijā pastiprina vēlamo iedarbību.

AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS

Grāmatas

1. Gundars, Lauris. *DRAMATIKA, jeb Racionāla poētika*. Rīga: DARBNĪCAS, 2009.
2. McKee, Robert. *Story: Substance, Structure, Style, and the Principles of Screenwriting*. [S.l.] HarperCollins' imprint It Books, 1997
3. Rietuma, Dita. *FILM NOIR no pagātnes līdz mūsdienām*. Rīga: Dienas Grāmata, 2014.
4. Truffaut Francois Hitchcock by Francois Truffaut. London: Simon & Schuster, 1967/1985.
5. Аристотель. *Этика. Политика. Риторика. Поэтика. Категории*. Минск, Литература, 1998
6. Нехорошев, Леонид *Драматургия Фильма* Москва.: ВГИК, 2009.
7. Швечков, О.К. *Англо-русский-Словарь терминов кино и телевидения* – Москва: Издательство 625, 2008

Elektroniskie resursi

8. *Most Popular by Genre*. www.imdb.com, Pieejams: <http://www.imdb.com/genre/> [skatīts 2015 04 apr.]
9. *Как снять интеллигентную комедию: восемь секретов Эдгара Райта* www.cinemotionlab.com 2015. Pieejams: http://www.cinemotionlab.com/novosti/02072-kak_snyat_intelligentnuyu_komediyu_vosem_sekretov_edgara_rayta/ [skatīts 2015 25. Maj.]

Filmas

10. "2012" (2012, 2009), rež. Rolands Emirihs (Roland Emmerich)
11. "Aisedora" (Isadora, 1968), rež. Karols Reisz (Karel Reisz)
12. "Alkas izdzīvot" (Alive, 1993), rež. Frenks Maršals (Frank Marshall)
13. „Apokalipse šodien” (Apocalypse Now, 1979), rež. Fransiss Fords Kopola, (Francis Ford Coppola)
14. "Aptumsums" (L'Eclisse, 1962), rež. Mikelanželo Antanioni (Michelangelo Antonioni)
15. „Argo” (Argo, 2012), v Bens Afleks (Ben Affleck)
16. "Atcerēties visu" (Total Recall, 1990), rež. Pols Verhovens (Paul Verhoeven)
17. „Bruņu veste” (Full Metal Jacket, 1987), rež. Stenlijs Kubriks, (Stanley Kubrick)
18. "Baltijas Vētra" (The Baltic Storm, 2003), rež. Rubēns Leders (Reuben Leder)
19. "Blēdis" (The Hustler, 1961), rež. Roberts Rosens (Robert Rossen)
20. "Cilvēks, kurš grībeja būt karalis" (The Man Who Would Be King, 1977), rež. Džons Hjūstons (John Huston)
21. "Dzīvnieku ferma" (Animal Farm, 1954), rež. Džoja Bačelore, Džons Halass, (Joy Batchelor, John Halas)
22. „Evita” (Evita, 1993), rež. Alans Pārkers (Alan Parker)
23. "Gandijs" (Gandhi, 1982), rež. Ričards Atenbrugs (Richard Attenborough)
24. "Forests Gamps" (Forrest Gump, 1994), rež. Roberts Zemekis (Robert Zemeckis)
25. "Jaunais Linkolns" (Young Mr. Lincoln, 1939), rež. Džons Fords (John Ford)
26. „Kēriens” (Snatch, 2000), rež. Gais Rīčijs (Guy Ritchie)
27. "Lielais" (Big, 1988), rež. Penijs Maršals (Penny Marshall)
28. „Lubene” (Pulp Fiction, 1994), rež. Kventins Tarantīno (Quentin Tarantino)
29. "Lielais Getsbijs" (The Great Gatsby, 2013), rež. Bazs Lurmans (Baz Luhrmann)
30. "Makbets" (Macbeth, 1948), rež. Orsons Vels (Orson Welles)
31. „Mirdzums” (The Shining, 1980), rež. Stenlijs Kubriks (Stanley Kubrick)
32. „Miljons dolāru mazulīte” (Million Dollar Baby, 2004), rež. Klints Īstvuds (Clint Eastwood)

33. „Oušena banda” (Oceans `s eleven, 2001), rež. Stīvens Soderbergs (Steven Soderbergh)
34. "Pastnieks" (Il Postino, 1994), rež. Maikls Redfords (Michael Radford)
35. "Paliec ar mani" (Standby Me, 1986), rež. Robs Reiners (Rob Reiner)
36. "Piektais elements" (The 5 element, 1997), rež. Luks Bessons (Luc Besson)
37. "Riskantais bizness" (Risky Business, 1983), rež. Pols Brikmans (Paul Brickman)
38. „Roma” (Roma, 1972), rež. Federiko Fellīni (Federico Fellini)
39. "Savvaļas stāsti" (Wild Tales, 2014), rež. Dimjans Šifrons (Damián Szifrón)
40. "Sanseta bulvāris" (Sunset Boulevard), rež. Billijs Vailders (Billy Wilder)
41. "Skopums" (Greed, 1924), rež. Ēriks fon Stroheims (Erich von Stroheim)
42. "Sirmgalvis un jūra" (The Old Man and the Sea, 1958), rež. Džons Sturdžess (John Sturges)
43. "Šindlera saraksts" (Schindler's List, 1993), rež. Stīvens Spīlbergs (Steven Spielberg)
44. "Setdienas nakts uz visiem laikiem" (Saturday Night Fever, 1977), rež. Džons Bedhems (John Badham)
45. „Soft” 2007, rež. Smons Eliss (Simon Ellis)
46. „Tas ir Spinal Taps” (This is Spinal Tap, 1984), rež. Robs Rainers (Rob Reiner)
47. „Tauta pret lariju Flintu” (The People vs. Larry Flint, 1996) rež. Milošs Formans (Milos Forman)
48. „Trakais Bullis” - (Raging Bull, 1980), rež. Mārtins Skorsēze (Martin Scorsese)
49. „Vilka stunda” (Hour of the Wolf, 1968) rež. Ingmārs Bergmanis (Ingmar Bergman)
50. "Viss piegriezies" (Falling Down, 1993), rež. Džoels Šumahers (Joel Schumacher)
51. "Vestsaidas stāsts" (West Side Story, 1961), rež. Džeroms Robbins, Roberts Vajzs) Jerome Robbins, Robert Wise
52. "Volstrīta" (Wall Street, 1987), rež. Olivers Stouns (Oliver Stone)
53. "Zimassvetku dziesma" (The Christmas carol, 2009), rež. Roberts Zemeckis (Robert Zemeckis)
54. "Zvaigžņu kari" (Star Wars, 1977), rež. Džordžs Lukas (George Lucas)

_____ darbs
Bakalaura, maģistra
“ _____ ”
tēmas nosaukums
izstrādāts Latvijas Kultūras akadēmijas _____ katedrā
katedras nosaukums

Ar savu parakstu apliecinu, ka _____ darbs izstrādāts patstāvīgi; izmantojot citu autoru darbos publicētus datus, definējumus un viedokļus, dotas precīzas norādes (atsauces) uz to ieguves avotu; iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: _____ . ____ . ____ .2014.
Vārds, uzvārds Paraksts

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: _____ . ____ . ____ .2014.
Akadēmiskais amats, grāds, vārds, uzvārds Paraksts

Recenzents: _____
Akadēmiskais amats, grāds, vārds, uzvārds

Darbs iesniegts ____ . ____ .2014.

Studējošo servisa speciālists : _____
Vārds, uzvārds Paraksts

Darbs aizstāvēts LKA _____ gala pārbaudījumu komisijas sēdē
Bakalaura, maģistra

____ . ____ .2014. prot. Nr. _____ vērtējums _____

Komisijas sekretārs: _____
Vārds, uzvārds Paraksts

Ar savu parakstu apliecinu, ka kursa darbs izstrādāts patstāvīgi; izmantojot citu autoru darbos publicētus datus, definējumus un viedokļus, dotas precīzas norādes (atsauces) uz to ieguves avotu.

Autors: _____ . ____ .2014.

Vārds, uzvārds

Paraksts

[Pielikums 1.]

SKRŪVGRIEZIS

Scenārija autors

Jurijs Skorobogatovs

1. EXT. VALUTAS MAIŅAS PUNKTS. DIENA

Pie valutas punkta iejas durvims darbojas Marks (80). Viņš ar skrūvgriezis pieskrūve pie valutas maiņas kursa informatīvas tabulas delīti ar jaunu Vienību - kazahstānas tēngas.

Nosaukumu titrs
SKRŪVGRIEZIS

2. EXT. PIE SKOLAS. / INT. SKOLAS DARBMĀCĪBAS KABINETS.
DIENA.

Vitus, vīrietis ap 50, iet skolas virzienā. Mēs viņu redzam no muguras. Pienākot pie skolas, Vitus pasolo garām nožogojumam. Uz drošības nožogojuma sēž Aleksejs (15), viņam blakus stāv Miša (16).

MIŠA

Сигаретки не будет? (*Iedosi cigareti?*)

Vitus apstājas un izņem cigarešu paciņu no kabatas, piedāvājot to puikām. Miša sniedzas pēc cigaretes.

MIŠA

Благодарю. (*Paldies.*)

VITUS

Быстрее сдохнеш. (*Ātrāk nobeigsies.*)

Vitus ieliek paciņu kabatā un ienāk skolā. Skolas gaitenī viņu apstādina apsargs.

APSARGS

Pie kā jūs?

VITUS

Pie Skrūvgrieža.

APSARGS

Atvainojiet?

VITUS

Pie Sergeja Jurjeviča.

Vitus iet pa gaiteni līdz darbmācības kabinetam. Viņš atver klases durvis. Klasē 5 zēni stāv ap virpu, kur griežas apaļa koka sagatave. Visiem zēniem ir aizsargbrilles. Sagatavi apstrādā vīrietis (45) ar

iesauku SKRŪVGRIEZIS. Viņam mugurā ir viegla džinsu jaka,
uz acīm aizsargbrilles.

VITUS
Отвѣтка!

Skrūvgriezis pagriežas. Pamanot Vitu, viņš izslēdz virpu.

SKRŪVGRIEZIS
Без меня не включать.
(Bez manis neieslēgt!)

Skrūvgriezis iziet no kabineta. Puikas mazliet nogaida un
ieslēdz virpu.

3.EXT. SKRŪVGRIEŽA KAMBARIS.

Skrūvgriezis un Vitus stāv kambarī pie ventilācijas
lūkas. Vitus tur Skrūvgrieža roku, it kā sveicinoties,
taču nedabiski ilgi. Skrūvgriezis mēģina izraut savu
roku, bet Vitus to nelaiž vaļā.

VITUS
Какие руки. Как у рабочего.
Это, что краска? Много
работаешь? Как зарплата?
(Tev tagad ir strādnieka
rokas. Kas tas tāds, krāsa?
Tu daudz stradā? Kā pelni?)

SKRŪVGRIEZIS
Стабильно. (Stabili.)

Skrūvgriezis izvelk roku no tvēriena.

VITUS
Как тебя сюда пустили? (Kā tu
te tiki iekšā?)

SKRŪVGRIEZIS
Как тебя - через дверь. Чего
надо? (Tāpat kā tu - pa
durvīm. Ko tev vajag?)

VITUS
Меня всего 3 года небыло. У
неё сейчас новый ебаришка.
Представляешь, ему 23 года.
(Es biju prom tikai 3
gadus, un viņai uzradies

*jauns drātētājs. Viņam ir
23 gadi, iedomājies?)*

Skrūvgriezis saprotoši pamāj ar galvu.

VITUS

*Я могу это понять. Но машину? Эту машину я ей подарил, а она её ему отдала. И тут мне говорят, что он хочет продать машину. Тайком продать тачку каторую я Илоне подарил. *To vēl es varu saprast. Bet mašīna? Mašīnu es viņai uzdāvināju, bet viņa to viņam atdeva.**

Un tagad man saka, ka viņš taisoties to vāģi pārdot. Saproti? Pa kluso pārdot vāģi, ko es uzdāvināju Ilonai. Tas ir tik zemi zagt no savejiem.

SKRŪVGRIEZIS

Я машинами больше не занимаюсь. (Es ar mašīnām vairs nenodarbojos.)

VITUS

Да всё нормально. Сейчас машины никто не ворует. Ну только шпана покататься. Это только выглядит как кража. Страховка. Он нам сам продаёт машину. А потом ещё и страховку получит. Твоё дело передать ему деньги взять один ключ и забрать машину. Всё.

(Viss normāli, tas tikai izskatīsies pēc zagšanas. Tagad mašīnas neviens nezog. Ja nu tikai sīkie, lai pavizinātos. Apdrošināšana! Viņš mums pats pārdod mašīnu. Par trešdaļu no cenas. Un pēc tam vēl saņems apdrošināšanu. Tavs darbs ir tikai iedot naudu, paņemt vienu atslēgu un savākt vāģi. Viss.)

SKRŪVGRIEZIS

Нет, Витус. (Nē, Vitu.)

VITUS

Это надо лично мне. (Man tā ir personiska lieta.)

SKRŪVGRIEZIS

Ну так и делай сам. (*Tad arī dari pats.*)

VITUS

Меня соседи знают. Этот студент думает, что он самый хотрожопый. Сделай для меня, необижу...

(*Mani visi kaimiņi pazīst. Tas studentelis domā, ka ir gudrāks par visiem. Izdari to manis dēļ...*)

SKRŪVGRIEZIS

Я машинами больше не занимаюсь. (*Es ar mašīnām vairs nenodarbojos.*)

Vitus grasās iet prom, tomēr pagriežas pret Skrūvgriezi.

VITUS

А как тебе вообще разрешили тут работать? (*Kāpēc tev tur vispār ļauj strādāt?*)

4. EXT.MASĪNA. KAKTA AUTOSERVISS

Andris Skrūvgriezim demonstrē mašīnu.

ANDRIS

Немецкое качество! (*Vācu kvalitāte!*)

Skrūvgriezis atver mašīnas pārsegu.

ANDRIS

Турбированный! 500 лошадей. Девчѣнки, кипятком ссут от такой тачки. (*Turbodzinējs! 500 zirgspēku. Meitenes vienkārši kūst, tādu redzot.*)

SKRŪVGRIEZIS

Чего продаёшь тогда? (*Tad kāpēc tu gribi no tāda auto atbrīvoties?*)

ANDRIS

Новую хочу. (*Drīz būs jaunais modelis.*)

SKRŪVGRIEZIS

Машина, не твоя? (*Tā nav tava mašīna?*)

ANDRIS

Всё в порядке. (*Viss kārtībā.*)

No autoservisa vārtien iznāk Viktor un ieliek uz mašīnas kapota atslēgas.

VIKTORS

Gatavs.

Skrūvgriezis parbauda atslēgu iesledzot izsledzot signalizāciju. Mašīnai nomirkšķina lukturi.

SKRŪVGRIEZIS

Пять тысяч. (5000 eiro.)

ANDRIS

Э! Новая, она стоила 80000 евро! *(Ei! Jauna man maksāja 80000.)*

SKRŪVGRIEZIS

Она не новая. *(Vairs nav jauna.)*

ANDRIS

Да я её за двадцатку могу продать. Мы же за 35% говорили! Это минимум 8000.
(Es to varu pārdot par 20000. Mēs runājām par 35%. Tāpēc minimums - 8000.)

SKRŪVGRIEZIS

Сам и продавай. *(Nu tad dari pats.)*

ANDRIS

7500.

SKRŪVGRIEZIS

Пять. *(Pieci.)*

ANDRIS

Шесть. *(Seši.)*

SKRŪVGRIEZIS

Пять. *(Pieci.)*

Andris viņam iedod mašīnas atslēgu, Skrūvgriezis to izmēģina, darbojas. Viņš iedod Andrim 5000 eiro liela nomināla naudaszīmēs. Andris ieliek naudu somiņā. Andris apsēžas pie stūres.

SKRŪVGRIEZIS

Ментам не звони 6 часов. *(Nezvani policijai vēl sešas stundas.)*

Andris aizbrauc no vietas ar auto, Skrūvgriezis iet ar kājām.

5. EXT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTS. DIENA.

Skrūvgriezis stāv pie valūtas maiņas punkta ielas pretējā pusē. Andris novieto poršu pie Ilonas biroja un izkāpj arā. Andris pamana Skrūvgriezi. Andris apiet mašīnai apkārt, galanti atver Ilonai (45) mašīnas durvis un palīdz viņai izkāpt arā.

ILONA

Andri, paņem somas.

Ilona iet pie valūtas maiņas punkta. Durvis viņai atver liels čalis Kristaps (30), ģērbies apsarga formā. Andris izņem no aizmugurējā sēdekļa divas somas, aizver mašīnas durvis un seko Ilonai. Andris iet cauri klientu telpai, kur atrodas valūtas maiņas lodziņš. Andris atver durvis, iet pa gaiteni un nonāk kabinetā, kur sirmgalvis Marks (88) pie darbgalda nodarbojas ar naudas skaitīšanu un iegrāmatošanu. Telpas galā pie galda sēž Ilona. Andris iet pie viņas un noliek somas uz viņas galda.

MARKS

Kazahi naudu paņems pēcpusdienā.

ILONA

Mēs jau atvedām tengas. (Andrim)
Kur ir vēl viena?

ANDRIS

Kas?

ILONA

Vel viena soma?

ANDRIS

Kada?

ILONA

Bagāžniekā bija vēl viena soma ar naudu.

Andris ar maksimāli mierīgu sejas izteiksmi pagriežas un izskrien no biroja. Ilona pavada viņu ar skatienu.

MARKS

Tagad Kazahstāna iet uz augšu. Es pārbaudīju, mēs pagaidām vienīgie Rīgā mainīsim kazahu tengas. Varam uzlikt ļoti labu kursu. Skaties.

Marks uzspiež kalkulatorā dažas pogas, Ilona pienāk pie Marka. Atskan porša motora troksnis. Ilona pagriežas pret loga. Ilona redz pa logu Andri, kas uzmeties uz prombraucoša porša motora pārsega.

ILONA
Kristap! Skrien arā!

Viņa atver atvilktni, izvelk elektrošoku, izmēģina, kā tas darbojas, un skrien laukā.

6. EXT. PIE VALŪTAS MAIŅAS PUNKTA.

Andris nospiež auto signalizācijas pogu, mašīna apstājas. Skrūvgriezis izlec laukā un sit Andrim pa seju. Ilona izskrien no biroju ēkas, taču paklūp, elektrošoks iekrīt peļķē.

Skrūvgriezis izrauj signalizācijas pulti no Andra rokas un aizbrauc.

7. EXT. KLUSS PAGALMS. DIENA.

Klusā pagalma stūrī sēž Antons (20) un Jānis (19), viņi dzer akoholisku kokteili no plastmasas pudeles. Skrūvgriezis ie brauc auto klusajā pagalmā. Viņš ieskatās cimdu nodalījumā, tur ir vairāki CD. Viņš uzliek mūziku, atskan "What is love? Baby don't hurt me". Viņš ieskatās zem sēdvietām. Antons un Jānis no attāluma vēro Skrūvgrieža kustības. Skrūvgriezis atver bagāžnieku, tur atrodas soma. Viņš to atver - soma ir pilna ar Kazahstānas valūtu - tengām. Skrūvgriezis palūkojas apkārt, aizver somu, un bagāžnieku. Tad viņš vel reiz paskatījas apkārt un paman mašīnu ar izsistu logu. Skrūvgriezis atkal atver bagāžnieku un izņem somu. Viņš aizslēdz mašīnu un ieliek atslēgas bikšu kabatā. Antons un Jānis to ievēro. Skrūvgriezis iet prom no pagalma. Antons un Jānis seko viņam.

8. MAŠĪNA. VITUS MERSEDESS. DIENA.

Vitus nesteidzīgi vada savu veco mersedesu. Mašīnai logi ir vaļā, Vitus kreisā roka karājas pār loga malu. Pilnā skaļumā skan Joe Dassin. Vitus piebrauc pie valūtas maiņas punkta.

9. INT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTS. DIENA.

Vitus ienāk Ilonas birojā. Pie darbgalda vecais Marks žāvē elektrošoka detaļas ar matu fēnu. Pie durvīm stāv Kristaps. Vitus sasveicinās, paspiežot roku Kristapam un Markam. Uz dīvana sēž Andris ar asinīm notraipītu seju.

Ilona tīra viņa seju ar ūdeņraža pārskābi. Andris pieceļas, lai sasveicinātos ar Vitu. Vitus uz viņu neskatās, uzreiz pievēršoties Ilonai.

VITUS

Ilona, sveika!

ILONA

Vitu, ko tu šeit esi aizmirsis?

VITUS

Sen tevi neesmu redzējis.

ILONA

Apskatīji? Vari iet.

VITUS

Bet varbūt es tev varu palīdzēt ?

ILONA

Ak tu maita, tas biji tu?!

Ilona nomet uz grīdas ūdeņraža pārskābes pudelīti un pienāk pie Vitus.

ILONA

Kur ir mana mašīna?!

VITUS

Nesteidzies, dārgā. Pajautā šim jauneklim, kur atrodas mašīna.

Ilona palūkojas uz Andri.

ANDRIS

Ko?

ILONA

Vitu! Par ko tu runā?

VITUS

Tā ir mahinācija ar apdrošināšanu.

ILONA (VITUM)

Ko?

VITUS

Lai vienlaikus mašīnu pārdotu un saņemtu apdrošināšanas atlīdzību.

ANDRIS

Es neko par to nezinu.

ILONA

Vitu, ja tu nevari palīdzēt, tad es pati atrisināšu. Zvanišu policijai. Andri, dod man tehnisko pasi.

ANDRIS

Varbūt nevajag policiju?

VITUS

Kāpēc tad nevajag policiju? Stāsti, kurva.

ANDRIS

Varbūt izpirkumu piedāvās.

VITUS

Kāds izpirkums? Mašīna tak apdrošināta? Tev lika nezvanīt policijai, kurva? Par cik mašīnu pārdevi!?

ILONA

Mēs nezvanām policijai, jo mašīnā bija soma ar naudu. Nauda ar šaubīgu izcelsmi.

VITUS

Kādu naudu?

ILONA

Trīs miljoni Kazahstānas tengu.

VITUS

Tas ir cik?

ILONA

Ap 100000 eiro.

VITUS (ANDRIM)

Tu noorganizēji auto zādzību, lai savāktu naudu.

ILONA

Ko tu piesējies viņam?

VITUS

Jo es zinu, es jau esmu piezvanījis tam, kam vajag. Jūsu mašīnu ir gatavi atdot. Par to pašu summu, par ko tā tika pārdota. 10 tūkstoši eiro.

ANDRIS

Bija taču 5.

ILONA

Ak tu maita!

Ilona sagrābj Andri aiz matiem.

ILONA (ANDRIM)

Gribas jaunu?! Šitā nav gana laba?! Pārāk veca? Pārāk plata?

Andris atgrūž Ilonu.

ANDRIS

Jā, gribēju jaunu! Jo vecā ir pārāk veca!

ILONA

Kur ir soma, maitasgabals?!

ANDRIS

Es to neesmu ņēmis! Soma laikam palika mašīnā.

MARKS

Es ļoti atvainojos, bet bodīti ir jāver vaļā. Jau ir 10.

Ilona aiziet pie galda, izņem no atvilknes tableti un norij to, uzdzerot viskiju.

VITUS

Man tagad vajag aizbraukt, noskaidrot par somu. (Norāda uz Andri ar pirkstu.) Šito nekur nelaidiet.

MARKS

Ilona, jāver vaļā. Klienti nāk.

Ilona ir mazliet nomierinājusies.

ILONA

Andri, ej uz kasi. Mark, ieslēdz viņu tur, lai sēž un strādā. Vitu, ja tu paņemsi manu naudu, es tevi nogalināšu.

VITUS

Mierīgāk, dārga, viss būs labi.

Vitus iznāk no kabineta. Ilona iedzer viskiju.

10. TROLEJBUSS/EXT. TROLEJBUSA PIETURA. DIENA.

Skrūvgriezis stāv netālu no trolejbusa durvīm, ar kreiso roku turēdamies pie roktura. Jānis nostājas netālu no viņa. Jāņa roka kustas kā atrauti no viņa ķermeņa, tā lēni ieslīd Skrūvgrieža kabatā. Skrūvgriezis arī ieliek roku tajā pašā kabatā. Jānis izmisis pagriežas pret savu draugu Antonu. Tuvojas divi citi pasažieri – māte (35) ar meitu (6), kas arī grib izkāpt. Antons Jānim liek saprast, ka pasažieru acu priekšā nekas nav darāms. Trolejbus apstājas, durvis atveras. Skrūvgriezis kopā ar Jāni izkāpj no trolejbusa. Izkāpj arī citi, to vidū Antons. Skrūvgriezis nesteidzas, pārējie pasažieri pāriet viņiem garām, Jānis cenšas atbrīvot roku, taču Skrūvgriezis paliek nesatricināms. Izskatās, ka Jānis cieš lielas sāpes, taču neko nesaka. Antons no aizmugures piedraud Skrūvgriežim ar pistoli.

ANTONS

Отпусти! (*Laid vaļā!*)

Skrūvgriezis atlaiž Jāņa roku. Jānis sāpēs pūš virsū saviem salauztajiem pirkstiem.

JĀNIS

Pidars tāds.

Skrūvgriezis lēni pagriežas pret Antonu.

ANTONS

Ты что творишь? Что в сумке? (Ko tu dari?
Kas ir tajā somā?)

SKRŪVGRIEZIS

Одежда. (*Drēbes.*)

JĀNIS

Pidars, pirkstus salauzis!

ANTONS

Кошелёк давай. (*Dod maku!*)

JĀNIS

Медицинская компенсация. (*Medicīniskā kompensācija.*)

Skrūvgriezis izņem maku, atver to un izņem 20 eiro. Janis atver somu Skrūvgrieis mēģina viņam traucēt. Antons pietuvina pistoli Skrūvgrieža sējai. Janis ierauga naudu somā un rauj to nost, Antons iesit ar pistoli Skrūvgriežim pa seju, sagrauj maku, abi skrien prom.

11. INT. SKOLA DARBMACĪBAS KLASE. DIENA.

Skrūvgriezis ienāk klasē, pienāk pie sava galda, izņem no atvilktnes mobilo telefonu, ieslēdz to, tur ir daudz neatbildētu zvanu. Dzirdami klusi metāliski klauvējieni pa galda virsmu. Skrūvgriezis pagriežas un ierauga Vitu, kas sēž pie darbgalda, urbinot galda virsmu ar medību nazi. Blakus Vitum stāv liels čalis Kristaps.

VITUS

Привет, Отвѣтка! (Čau, Skrūvgriezi!)

SKRŪVGRIEZIS

Блин, напугал. (Blin, nobiedēji.)

VITUS

А чего бояться если всё в порядке? (No kā tad jābaidās, ja vis sir kārtībā?)

Skrūvgriezis izņem no kabatas porša atslēgas un noliek uz galda Vitus priekšā. Vitus tās paņem.

VITUS

Ещё, что-то? (Un vēl?)

SKRŪVGRIEZIS

Деньги. (Nauda.)

VITUS

Какие деньги? (Kada nauda?)

SKRŪVGRIEZIS

Мои деньги. (Mana nauda.)

Vitus noliek uz galda 500 eiro. Skrūvgriezis paņem.

VITUS

Поехали, прокатимся с нами. (Aizbraucam kopā uz vienu vietu.)

SKRŪVGRIEZIS

Нет, мне работать. (Nē, man ir jāstrādā.)

VITUS (STINGRI UN VĒSI)

Поехали. (Braucam.)

12. EXT. KLUSAIS PAGALMS. DIENA.

Skrūvgriezis un Vitus pienāk pie porša. Vitus atver bagāžnieku - tas ir tukšs.

VITUS

Сдесь должна быть сумка. (Šeit bija jābūt somai.)

SKRŪVGRIEZIS

Кому должна? (Kadai somai?)

VITUS

Где, блядь, сумка!? (Kur ir soma, bļa?)

SKRŪVGRIEZIS

Да не знаю. Я взял машину привез сюда, всё. Была там сумка, не была. Я не знаю где сумка. (*Kā lai es zinu. Es paņēmu mašīnu un atvedu to šurp, viss. Kā lai es zinu, vai tur bija jābūt somai.*)

VITUS

Спокойно. Да я знаю. Сумки там не было. Её студент взял. (*Mierīgi. Zinu. Nebija nekādas somas. To paņēma students. Braucam.*)

Vitus aizver mašīnas bagāžnieku.

13. INT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTS. DIENA.

INT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTA KABĪNE.

Andris sēž valūtas maiņas kabīnē. Pie lodziņa stāv klients - vīrietis (30). Andris viņam noskaita naudu.

ANDRIS

400 dolāru un 55 centu.

Klients paņem naudu un aiziet. Andris paceļ iekšējā telefona klausuli.

ANDRIS

Ilona, atver lūdzu, durvis, man vajag uz tualeti.

INT. ILONAS BIROJS.

Ilona noliek klausuli un ielej sev viskiju no pudeles, kas jau ir gandrīz tukša.

INT. VALŪTAS MAIŅAS KABĪNE.

Andris noliek klausuli. Viņa sejas izteiksme pārvēršas, ieraugot valūtas maiņas punkta apmeklētājus.

14. INT. ILONAS BIROJS.

Vitus, Skrūvgriezis un Kristaps ienāk Ilonas birojā. Marks sēž pie galda un labo elektrošoku ar skrūvgriezi. Ilona guļ uz dīvāna ar atvērtam acīm. Vitus uzmanīgi viņai apsēžas blakus.

VITUS

Ilona, man ir jāaprunājas ar Andri.

ILONA

Man vienalga.

VITUS

Es pateikšu Markam, lai atslēdz.

ILONA

Dari, ko gribi. Andris ir tāds pats draņķis kā tu.

Ilona pagriežas uz otru sānu, ar seju pret sienu. Vitus noraisa kaklasaiti.

14. EXT. IELA.

Anton un Jānis staiga pa dažādiem valūtas maina punktiem. Viņiem visur atteic mainīt tēngas.

15. INT. PALĪGTELPA VALŪTAS MAIŅAS PUNKTĀ.

Skrūvgriezis stāv pie sienas un vēro, kā Vitus mēģina iegūt informāciju no Andra. Andris ir piesiets pie krēsla, viņam mutē ielikta lupata. Vitus tur rokā medību nazi. Kristaps sargā durvis. Vitus slidina nazi pār Andra vaigu, tad iebāž nazi viņa degunā, vēl pēc mirkļa Vitus nazis tuvojas Andra sēkliniekiem. Andris mēģina kaut ko pateikt. Vitus izņem lupatu no viņa mutes.

ANDRIS

Es nezinu, es tikai gribēju
pārdot mašīnu. Soma palika mašīnā!

Vitus iebāž lupatu atpakaļ viņa mutē un pieliek nazi pie pie Andra kājstarpes. Andrs kliez caur lupatu.

SKRŪVGRIEZIS

Сумка была в машине. (Soma bija mašīnā.)

Vitus pagriežas pret Skrūvgriezi.

VITUS

Думаешь я не знаю. Мне просто хотелось с этим дятлом поиграть. Посади его на место, мы ещё про машину поговорим.

(It kā es nezinātu. Man tikai gribējās ar šito aunapieri paāzēties.)

Kristaps, ved viņu atpakaļ uz darbavietu, mēs ar viņu vēl par mašīnu aprunāsimies.

Kristaps atsien Andri. Vitus skatās uz Skrūvgriezi.

SKRŪVGRIEZIS

Я её взял но у меня её забрали какие-то торчки. (Es paņēmu somu, un kaut kādi jefiņi man viņu atņēma.)

INT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTA KABĪNE.

Andris valūtas maiņas punkta kabīnē saķemmē matus. Kristaps viņu atkal ieslēdz. Fonā dzirdami sitieni un kliegšana. Andris ieslēdz radio. Valūtas maiņas punktā ienāk Jānis un Antons ar somu. Viņi pienāk pie lodziņa.

JĀNIS

Šeit var apmainīt kazahu naudu?

ANDRIS

Tengas? Var. Cik daudz?

Jānis uzliek somu uz palodzes pie valūtas maiņas lodziņa.

JĀNIS

Daudz.

Andris cenšas paslēpt emocijas.

ANDRIS

Dodiet, es sarēķināšu.

Jānis ņem naudu no somas un sniedz pa paciņai caur lodziņu Andrim. Andris liek naudu skaitīšanas mašīnā.

INT. PALĪGTELPA VALŪTAS MAIŅAS PUNKTĀ.

Skrūvgriezis gul uz grīdas ar sasietām rokām. Vitus jaka ir nolikta uz krēsla. Vitus un Kristaps smēķē.

VITUS

Полная херня. Какие карманники? Херь
какая. (Pilnīga herņa. Kādi vēl
kabatzagļi? Murgs.)

Kristaps piekrītoši pamāj ar galvu.

INT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTA KABĪNE.

Andris zvana Ilonai pa iekšējo telefonu.

ANDRIS

Japiezvana, lai sagatavo nepieciešamo
naudas summu. Kaut kā neatbild pagaidām.

Antons un Jānis sāk nervozēt.

JĀNIS

Mēs citreiz atnāksim.

ANDRIS

Pagaidiet, tūlīt viss notiks.

INT. ILONAS BIROJS.

Ilona guļ uz dīvāna un nereaģē uz telefonu, kas zvana uz
galda. Marks sēž pie sava galda un ar līmlenti labo
elektrošoka korpusu. Telefons joprojām zvana. Marks
paceļas, pieiet pie Ilonas galda un paceļ klausuli.

INT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTA KABĪNE.

Andris klusi runā telefonā.

ANDRIS (pusbalsī)

Nauda ir pie manis. Atslēdziet durvis.

Izskatās, ka klausules otrā galā viņu nedzird. Andris
atkārto sakāmo drusku skaļāk. Antons mēģina ieklausīties,
ko saka Andris. Andris neiztur un bļauj klausulē.

ANDRIS

Kazahu nauda ir pie manis! Atveriet
durvis!

JĀNIS

Atdodiet naudu!

ANDRIS

Pagaidiet.

Jānis mēģina iebāzt roku caur lodziņu. Andris iesit viņam pa roku. Janis sit pa stiklu kas viņu atdala no Andra. Antons izvelk pistoli un iebāž to lodziņā.

ANTONS

Atdod naudu, pidar!

Andris ar telefona klausuli mēģina paslēpties zem galda. Kabīne ir šaura, un tas viņam līdz galam neizdodas. Antons izšauj. Lode atsitas pret kabīnes sienām.

ANTONS

Atdod naudu, maita.

Andris nekustas, uz kabīnes sienas ir redzamas asinis. Jānis un Antons skatās viens uz otru. Antons mēģina atvērt kabīnes durvis, tās ir aizslēgtas. Jānis iebāž roku pa lodziņu un sāk ņemt naudu atpakaļ.

INT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTA PALĪGTELPA.

Skrūvgriezis joprojam ir uz grīdas, tagad viņš guļ uz muguras. Uz krūtīm redzamas iededzinātas brūces no cigaretēm, no tām vēl ceļas dūmi. Vitus un Kristaps ar cigaretēm rokās skatās viens uz otru.

VITUS

Kas tas? Tev ir šaujamaiss?

KRISTAPS

Jā.

Kristaps izņem Makarova tipa pistoli. Istabā ienāk Marks.

VITUS

Kas tur ir?

MARKS

Atnesa kazahu naudu, bet neatdod.

VITUS (MARKAM)

Sargā viņu.

Vitus un Kristaps paņem no Marka atslēgas un iziet no telpas. Dzirdami šāvieni. Skrūvgriezis mēģina atraisīt Vitus kaklasaiti, ar ko sasieta viņa rokas.

INT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTS. ILONAS BIROJS.

Ilona pamostas, paceļ galvu, paskatās apkārt. Gaitenī ir dzirdama neskaidra kņada. Viņa nedroši pieceļas un

grīlīgā gaitā iet pie durvīm. Paņēmusi skrūvgriezi no Marka galda, Ilona iziet gaiteni.

INT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTS. GAITENIS. KLIENTU TELPA.

Ienākot gaiteni, Ilona redz, ka valūtas maiņas kabīnes durvis ir vaļā. Uz grīdas guļ Andra līķis. Durvis uz apmeklētāju telpu arī ir vaļā, uz grīdas guļ Kristapa un Antona līķi. Jānim roka ir iestrēgusi valūtas maiņas lodziņā, viņš karājas bez dzīvības pazīmes. Pie sienas stāv Vitus. Viņam rokās ir atvērta soma ar naudu un pistole. Vitum ir šautas brūces, viņš knapi turas kājās. Ilona paskatās uz Andri.

VITUS

Mieru, mana meitene.
Tagad viss ir kārtība.

Ilona grīlojoties pienāk pie Vitus un iedur skrūvgriezi viņam sirdī. Vitus noslīd uz grīdas. Ilona mēģina izņemt somu no Vitus rokām. Tas uzreiz neizdodas, Vitus to tur cieši. Aiz Ilonas sakustas Jānis.

INT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTS. PALĪGTELPA.

Skrūvgriezis ir atraisījis rokas. Marks, cik ātri vien spēdams, iziet arī no palīgtelpas. Skrūvgriezis uzmanīgi soļo pa gaiteni, parkāpj pāri Andra līķim un ieiet klientu apkalpošanas telpā. Uz grīdas guļ Antona un Kristapa līķi, Vitus ar iedurtu skrūvgriezi sirdī sēdus pozā sabrucis pie sienas bez dzīvības pazīmēm. Uz grīdas pēdējiem spēkiem cīnās Ilona un Jānis. Soma atrodas viņiem blakus. Skrūvgriezis paņem somu un grasās iet prom. Izdzirdot troksni aiz muguras, viņš pagriežas. Tur stāv Marks.

SKRŪVGRIEZIS

Гнилая у нас с вами молодёж. (Draņķīga
mums tā jaunatne.)

Skrūvgriezis pagriežas uz durvju pusi un grasās iet prom. Pēkšņi viņš izkrīt pa durvīm no elektrošoka lādiņa, ko ir pielietojis Marks.

MARKS

И не говорите. (Kas ir, tas ir.)

17. EXT. VALŪTAS MAIŅAS PUNKTS. DIENA.

Marks apsēdina Skrūvgriezi pie valūtas maiņas punkta.

Marks apgriez zīmīti uz durvīm uz "Slēgts". Noliek somu ar naudu uz ratiņiem un iet prom, pakāpeniski pazūdot cilvēku pūlī.